

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

ПРОУЧВАНЕ И АНАЛИЗ НА ПРЕДОСТАВЕНИТЕ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ “САМОКОВ”

Декември 2020 г.

Съдържание

Въведение	3
Анализ на набраните данни	4
Какво представляват социалните услуги?	5
Националното законодателство в областта на социалните услуги	7
Анализ на територията на МИГ - процеси и тенденции в социалната сфера	12
Анализ на видовете социални услуги предоставени на територията на МИГ	20
Резултати от проведено анкетно проучване	27
Анализ на качеството на социалните услуги на територията на МИГ “САМОКОВ”	29
Изводи и препоръки	37
Обобщение.....	37

Въведение

Настоящото проучване цели да се проучи достъпността, ефективността и качеството на социалните услуги, предлагани на територията на МИГ “Самоков”. То представя анализ на текущото състояние на предоставяните социални услуги на територията на МИГ “Самоков” по вид и качеството.

Разгледан е потенциала за развитие на действащите услуги и перспективата и възможността за разкриване на нови социални услуги. В заключение на проучването са направени изводи и препоръки с цел, максимално задоволяване на потребностите на населението на територията на МИГ от различни по вид социални услуги.

Резултати от настоящото проучване са обобщени и анализирани така, че могат да подпомогнат бенефициентите на Стратегията за ВОМР на МИГ “Самоков”, както и да бъде допълнена, базата данни на територията на действие на МИГ.

За целите на проучването е направен анализ националното законодателство в сферата на социалните услуги.

За нуждите на проучването е изготвена „Карта на социална услуга“, насочена към ръководителите на социалните услуги анкетна карта, насочена към потребителите на социалните услуги която включва отворени и затворени въпроси свързани с идентифицираната необходимост от МИГ “Самоков”, ноември-декември на 2020г. са разпространение 100 броя анкети, сред потребителите на действащите на територията МИГ “Самоков” социални услуги. Попълнение са 33 анкетни карти, като следва да се отбележи, че предвид усложнената епидемиологична обстановка с разпространението на Ковид 19, анкети са попълнение предимно от потребители на услуги в специализираните институции. като липсват потребители на отделни услуги . Видовете социални услуги са идентифицирани след анализиране на Годишните планове за развитие на социалните услуги в община Самоков и за всяка е изготвена Карта на социалната услуга или общо 10.

Резултатите от настоящото проучване ще бъдат представени на всички заинтересовани лица, целеви групи, потенциални бенефициенти, които ще бъдат идентифицирани в хода на проучването, с цел представяне на всички възможности относно подобряването на достъпността, ефективността и качеството на предоставяните социалните услуги.

Анализ на набраните данни

Набиране на информация

Набирането на информация по отношение на разглежданата тема бе осъществено чрез:

- Анализ на статистически данни;
- Анализ на стратегически документи на община Самоков в областта на социалните услуги за периода 2014-2020;
- Проучване на доклади и анализи, касаещи тематичния обхват на проучването, включени в други стратегически проучвания и документи на областно и регионално ниво за периода 2014 - 2020 г. касаещи развитие на социалните услуги на територията на МИГ;
- Анализ на националното законодателство;
- Анкетно проучване.

След внимателен и подробен преглед от набраната информация бяха подбрани онези данни, които са релевантни на тематиката на настоящия анализ, те станаха основа за провеждането му и дадоха резултати представени в настоящата разработка.

Какво представляват социалните услуги?

Да получаваме публични услуги е право на всеки. Не само като право, а като гарантирано - достъпно, качествено и резултатно, така че да бъде подобро качеството на живот. Много важна част от тези публични услуги е онзи сегмент, насочен към подкрепа на хората, които се намират в затруднено положение или по някаква причина са „изпаднали“ от системите, в които трябва да сме включени – заетост, образование, здравеопазване, жилище и пр. Затова и в развитите държави, в конституциите и в законите, са ясно прокламирани и уредени правата на всеки с особената грижа към тези, които се намират в по-уязвимо положение (деца, възрастни, самотни майки и др.)

Така, **задачата на социалната политика е да помага на тези, които са в трудно (по-трудно в сравнение с другите) положение, да се справят и да могат да са отново включени** (т.е. да са си осигурили адекватен и смислен достъп до пазара на труда, образование, здравеопазване и пр.). Тази социална политика се развива най-често чрез два инструмента: социални плащания (помощи) и/или осигуряване на подкрепа чрез предоставяне на социални услуги. Напоследък, системите, които търсят още по-ефективни и ефикасни способи, залагат на иновативни форми като социално предприемачество (чрез бизнес дейност да се постигат социално значими цели), използване на технологиите за осигуряване на достъпност на социалните услуги (различни мобилни приложения) и пр. - съвременни, гъвкави и масово достъпни способи. **Поне три неща са важни, за да бъде една социална политика успешна:**

1. да отговаря на нуждите на хората към момента;
2. да намира добро и резултатно решение за проблемите им, така че да излизат от социалната зависимост;
3. да е ефикасна с оглед цената на вложените ресурси.

За да се постигнат тези цели, всички успешни социални модели залагат на следните неща:

- Включване на хората на най-ранен етап в планиране, предоставяне на услугите и оценка на резултатите;
- Обединяване на възможно най-много ресурси, за да се инвестира повече в качество и мащаб;
- Намаляване на монопола - да има ясно разделение между този, който финансира, предоставя и контролира услугите (за да е сигурно какво се постига накрая – дали се решава проблема).

Така, децентрализацията на услугите става важен стълб в социалната реформа – това е възможността държавата (в лицето на централната власт) не да предоставя услугите, а да ги даде за управление на община, които на свой ред да ги възложат на частни доставчици. В този процес, **държавата въвежда правилата и стандартите за предоставяне на услугите, насочва хората към подходящи за тях услуги, осигурява финансирането и осъществява контрола. Доставчиците, от своя страна, се конкурират и търсят най-добрите решения за хората.** Логиката е същата като при обществените поръчки, но с една важна разлика – при конкурирането не е водеща цената, а програмата за социалната услуга – как и колко ще бъде по-достъпна и полезна за хората.

Каква е картината в България?

В България до 1989 г. социалните услуги се предоставяха от държавата. Всички социални институции (по това време домове), помощи и други се управляваха от персонал, директно подчинен на централната власт. От 2002 г. започна реформа, насочена към децентрализация – услугите да преминат на пряко подчинение на общините, които да могат да ги възлагат на частни доставчици. **Логиката е държавата да създава правила, а тези, които са близко до хората – общините, да решават от какви услуги имат нужда. На свой ред, частните доставчици да се конкурират и най-добрата идея да получи финансиране, за да предостави съответната услуга.** В държави като Холандия 99% от услугите се предоставят от частни доставчици, които се контролират от местните и национални органи. В крайна сметка, се увеличава качеството на услугите (защото всеки се опитва да даде по-доброто предложение), намират се допълнително ресурси (много често частните доставчици правят свои допълнителни инвестиции, за да направят своите услуги по-иновативни). И не на последно място – дава се по-пълна и богата обратна гледна точка към държавата за развитието на системата, правят се предложения за подобряването ѝ.

В България моделът на т.нар. социалното договаряне (възможността частни субекти да предоставят социални услуги с публичен ресурс) започва да съществува с възможността въобще да си представим, че може да се направи нещо за страдащия човек - повече от това да бъде настанен просто в една стая (често в институция). Този процес започва за България още от началото на 2000 година. Според Индекса за гражданските организации за 2018 г. в последните няколко години се запазва тенденцията за предоставяне на услуги от НПО, включително и чрез нови форми (продажба на различни артикули със социална цел и др.).

Има още много да се направи, за да кажем, че минималното е осигурено за всеки. Бедността е най-голямото предизвикателство, а то става още по-голямо за групи, които имат и други проблеми – увреждане, самотни родители, изоставени деца, възрастни и болни хора и пр. За да се справим, трябва да сме много по-активни:

1. да очакваме само от държавата няма да стане: трябва да предлагаме, да се преборваме за нови решения, да контролираме; не трябва да приемаме държавата като нещо абстрактно – държавата – това сме ние, и можем да променяме правилата, според които живеем.
2. ще трябва да се подхожда гъвкаво и разумно – да се търсят ефективни решения в партньорство с всички засегнати и такива, от които можем да почерпим опит; защото с този демографски профил и с общия проблем за достъпност на всички системи ще е много трудно – и повече партньори само ще помогне.
3. да се търси многообразие и да се държи фокус върху крайния резултат – няма едно решение за всички проблеми, но със сигурност има много и различни решения, които съчетани водят до постигането до добър краен резултат; важното е да има обща визия за този резултат и процесите към него да бъдат открити и включващи за хората.

Двадесет години след приемането на Закона за социално подпомагане, натрупаният опит от неговите изменения и допълнения, както и от практическото му приложение, в контекста на дълбоки социални промени в българското общество, наложиха преосмислянето на цялостната политика в сферата на социалните услуги. Промените, които настъпиха в българското общество през изминалите години, се характеризират с ускорение на социалните трансформации, задълбочаване на социалните неравенства и динамично променящи се социални перспективи пред различни категории български граждани. Това наложи създаването на специализирано законодателство, насочено изцяло към регламентиране на предоставяните в България социални услуги. Така в сила от 01.07.2020г. след дълги обсъждания и многократно отлагане на прилагането му в България действа Закон за социалните услуги.

Законът за социалните услуги урежда предоставянето, ползването, планирането, финансирането, качеството, контрола и мониторинга на социалните услуги в Република България. Това са ключовите въпроси, чието регулиране е от значение за сектора на социалните услуги, което от една страна е свързано с осигуряване на достъп до социална подкрепа и посрещане на потребностите и реализиране на правата на хората, а от друга – с ефективното функциониране на системата на национално и местно ниво.

Основните цели на закона са гарантиране на достъпа до услуги, на тяхното качество и ефективност и на правото на живот в домашна среда и в общността, както и насърчаване на интегрирания подход и публично-частното партньорство. Регламентират се и основните принципи при организиране и предоставяне на социалните услуги, които впоследствие намират отражение в разпоредбите на закона.

Основните принципи са:

- наличност на различни видове социални услуги
- достъпност на социалните услуги;
- индивидуализиране на подкрепата;
- всеобхватност, интегрираност и непрекъснатост на подкрепата;
- превенция на институционализацията и прекратяване на институционалната грижа;
- зачитане на правата на лицата, ползващи социални услуги и гарантиране на активното им участие при вземането на решения;
- гъвкавост при управлението на социалните услуги;
- участие на всички заинтересовани страни и използване на всички налични ресурси.

Законът е структуриран в 11 глави:

1. Общи положения;

2. Социални услуги;
3. Органи на централно, регионално и местно ниво;
4. Доставчици на социални услуги;
5. Планиране и финансиране на социалните услуги;
6. Създаване, прекратяване и възлагане на предоставянето на социални услуги;
7. Предоставяне на социални услуги;
8. Качество, ефективност, контрол и мониторинг на социалните услуги;
9. Служители, осъществяващи дейности по насочване за ползване и предоставяне на социални услуги;
10. Интегриран подход и интегрирани услуги;
11. Административнонаказателна отговорност.

В допълнителна разпоредба са включени дефиниции на основни понятия, а в преходни и заключителни разпоредби – промени в други закони, преходни периоди и други.

ЗСУ е изключително широкообхванат. Той дава възможност на всички хора – деца и възрастни, да получават подкрепа – било за предотвратяване на риск за живота и здравето им, за реализиране на права или повишаване качеството на живота им, а не само на лицата в риск. Това означава например, че бременни жени и младежи, бъдещи родители, могат да получат обучение по родителстване, което ще ги подготви да се грижат по-добре за децата си след това.

Друг важен аспект е въвеждането на общодостъпни услуги. Това са услуги, свързани с информиране, консултиране и обучение за реализиране на права, мобилна работа. При тях няма необходимост от насочване, сключване на договор и др., което широко отваря достъпа до подкрепа и значително намалява административната тежест. Според новия закон, вече няма да е необходимо дирекция „Социално подпомагане“ или общината да прави предварителна оценка на потребностите, например на детето и семейството и да издава направление за ползването на тези услуги.

Какво всъщност е „социална услуга“ според ЗСУ?

Законът за социалните услуги дава нова дефиниция на това понятие. Социалните услуги се дефинират като дейности. Дава се и възможност социална работа да се извършва не само в местата, където се предоставят социални услуги, а и в друга среда – например в болници, училища, центрове за деца, които са в конфликт със закона и др.

Законът, ясно дефинира и как ще бъде контролирано, качеството на предоставяните социални услуги:

Как ще се следи за качеството на социални услуги в такъв случай?

Новият закон предвижда създаването на структура – Агенция по качеството, която ще лицензира всички частни доставчици на социални услуги, ще извършва контрол върху качеството на предоставяните услуги и мониторинг. Създаването на тази структура ще доведе до разделяне на функциите планиране, разкриване и закриване на социалните услуги от тези на контрол, които досега се изпълняваха от Агенцията за социално подпомагане.

Въвеждането на задължения на Агенцията по мониторинг на социалните услуги на национално ниво е важна промяна, защото дава възможност ежегодно да се анализира състоянието и ефективността им. Агенцията ще разработи и критерии за анализ на добри практики за високо качество и ефективност на социалните услуги, ще извършва подбор на такива практики и ще предлага утвърждаването им на национално ниво. Това ще допринесе за разпространението на български добри практики, които повече от 10-15 години се развиват в страната, а не само на такива, привнесени отвън.

Важен аспект на закона е фокусът му върху всички професионалисти, работещи, както в социалните услуги, така и по насочване към социални услуги в дирекции „Социално подпомагане“ и общините. Законът въвежда изискване за техния брой, квалификация и заплащане, за задължение за участие в въвеждащо и продължаващо обучение и супервизия. ЗСУ изисква и определяне на стандарт за работно натоварване, което досега липсваше или се оценяваше спрямо действащите в други европейски страни стандарти.

Като част от процеса на планиране на национално ниво, който се осъществява в партньорство с Министерството на труда и социалната политика (МТСП), Агенцията за социално подпомагане (АСП), областна администрация, община, доставчици на услуги, граждански организации и съгласно действащото законодателство до 01.07.2020г. Стратегическото планиране на социалните услуги в България се осъществяваше в съответствие със Закона за социално подпомагане (ЗСП) и Правилника за неговото прилагане (ППЗСП).

В тази връзка е разработена и Областната стратегия за развитието на социалните услуги в Софийска област 2016-2020 г., а в съответствие с нея са разработени и Общински стратегии за развитие на социалните услуги на община Самоков, които са и сега действащи на територията на МИГ.

Съгласно тези документи са оценени нуждите и планирани действащите социалните услуги на територията на МИГ “Самоков”, които ще бъдат и анализирани,

по късно в разработката.

Институционална рамка на предоставянето на социалните услуги в процеса на планиране са включени основните институции с отговорности по отношение на планирането, създаването, предоставянето и управлението на социалните услуги. Тук са взети предвид следните им компетенции:

- Министерство на труда и социалната политика (МТСП) - създава държавната политика в сферата на социалното подпомагане и социалните услуги, определя националните приоритети, заедно с Министерство на финансите определя държавно- делегираните дейности в социалните услуги и разработва разходните стандарти за финансиране на социалните услуги.
- Министерство на финансите - определя разходните стандарти за финансиране на социалните услуги в страната.
- Агенцията за социално подпомагане (АСП)- разрешава откриването, закриването и промяната на вида и капацитета на социалните услуги - държавно-делегирана дейност, разработва методики за социални услуги, инспектира социалните услуги, поддържа регистър на доставчиците на социални услуги. Чрез дирекциите „Социално подпомагане” се предоставят и социални услуги.
- Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) - лицензира доставчиците на социални услуги за деца, контролира стандартите и критерии за социални услуги за деца и семейства.
- Областен управител и Областен съвет за развитие и областни комисии, които имат отношение към планирането във всички сфери, в т. ч. и на социалните услуги;
- РДСП - изготвя предложения за откриването, закриването и промяната на вида и капацитета на социалните услуги - държавно-делегирана дейност.
- Общината - провежда общинската политика по отношение на социалните услуги, разкриват и предоставят социални услуги; възлагат и договарят предоставянето на социални услуги с външни доставчици, контролират тяхното качество.
- Доставчици на социални услуги (общината, както и вписаните в регистъра на Агенцията за социално подпомагане физически лица, регистрирани по Търговския закон, и юридически лица).
- Дирекции “Социално подпомагане” - ангажирани с идентифицирането на случаи, оценка и насочване към различни доставчици на социални услуги, когато са делегирани от държавата дейности.

- Обществените съвети за социално подпомагане в общините, ангажирани с обществения контрол;
- Организации с нестопанска цел и представители на рисковите групи.

Анализ на територията на МИГ - процеси и тенденции в социалната сфера

Тенденции в броя на населението.

По население територията на МИГ към 31.12.2019г. наброява 34 735 души, с

очертаните тенденции на намалението на броя на населението за страната и за общините Самоков не попада в групата на силно обезлюдяващите се общини.

Разпределението на населението по населени места се характеризира с това, че основната част от жителите на територията на МИГ е концентрирана в общинския център – град Самоков, където към края на 2019 г. живеят 72 % от населението.

Територията се характеризира с отрицателен естествен и механичен прираст. Механичният прираст е със стойности, по-благоприятни от средните за страната, но те не могат да компенсират отрицателния естествен прираст.

Анализа на териториалното разпределение на населението по населени места показва, че три четвърти от него живее в град Самоков. Подчертаната концентрация на население в града създава определени затруднения за осигуряване на място и условия за самостоятелно функциониране на детски заведения, училища, амбулатории на общопрактикуващи лекари и др., т.е. на ежедневни обслужващи функции в част от по-малолюдните села.

В трите най-големи села: Говедарци, Радуил и Широки Дол са съсредоточени 30 % от селското население. Те се намират в стратегическа близост до важни транспортни точки, близки до туристически комплекси или до основни транспортни мрежи.

Демографската диспропорция в разпределението на жителите в населените места се отразява негативно върху цялостното икономическо развитие на територията на общината, както и намалява ефективността на социалните дейности, свързани с обслужване на отдалечени населени места с много малко население.

Промените във възрастовата структура на населението са насочени и към ограничаване на трудовите възможности. Тези възможности се отчитат чрез съотношението между населението в под трудоспособна, трудоспособна и над трудоспособна възраст. По данни на НСИ към 31.12.2019г. те са следните:

Населени места	Общо			В т.ч. в градовете		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Община Самоков	34735	16849	17886	25016	12026	12990

Под трудоспособна възраст	5540	2855	2685	4568	2331	2237
В трудоспособна възраст	19774	10515	9259	14809	7649	7160
Над трудоспособна възраст	9421	3479	5942	5639	2046	3593

От представената информация е видно, че 27% от населените на територията е в над трудоспособна възраст, 57% са в трудоспособна и 16% под трудоспособна възраст. Спрямо разпределението между общинския център на територията на МИГ и селата се констатира, че концентрацията на лицата над трудоспособна възраст преобладава в общинския център, което е разбираемо предвид броя на населението в град Самоков.

Характеристика на рисковите групи в контекста на предоставянето на социалните услуги на населението територията на МИГ “Самоков”.

Стратегията за развитие на социалните услуги за периода 2016-2020 г. на община Самоков идентифицира следните рискови фактори:

1. Ниските доходи на населението (ниски заплати, ниски пенсии), както и липсата на собственост и доходи за продължителен период за големи групи от хора;
2. Ниското образование (вкл. и неграмотност) и липса на професия и на професионална квалификация водят до неравностойна позиция на пазара на труда;
3. Структурата на семейството - пълно или непълно семейство, многодетни семейства, здравословни и образователни проблеми;
4. Откъснатостта от семейната среда и липсата на подкрепа от семейството - противообществени прояви и рискове, засягащи децата и лицата, настанени в специализирани институции;
5. Увреждане и/или сериозни здравословни проблеми на лицето или на член от семейството;
6. Принадлежността към уязвими етнически малцинства, които живеят в изолация в обособени квартали и махали;
7. Възрастта - концентрация на пенсионери и стари хора, живеещи в малките населени места.

Съгласно тях са дефинирани следните рискови групи към които е насочено и развитието на социалните услуги на територията на МИГ:

✓ **ДЕЦА В РИСК** - Деца в риск от изоставяне и настаняване в специализирани институции (фокус върху родителите и семействата на децата в риск), в това число деца в риск от изоставяне на ниво родилен дом - деца от 0 до 1 година. Липсата на информация за майки, попадащи в рисковите групи от личните лекари затруднява предприемането на мерки за превенция и благоприятства институционализацията на децата.

- *Деца, отпаднали от училище, или в риск от отпадане от училище*- Основният проблем, водещ до формиране на тази целева група, е породен от липсата на родителски капацитет.

- *Деца с противообществени прояви*- Много често поведението на децата е провокирано от проблеми, свързани с родителския капацитет и липсата на услуги за подкрепа на родителите.

- *Деца с увреждания* - Децата с увреждания са рискова група, по няколко причини: реална възможност за изоставяне, вследствие затруднение на родителите при отглеждането; липса на достъп до социалната и културната сфера, образование и здравеопазване; липса или недостиг на финансови средства в семейството за задоволяване на специфичните нужди на децата с увреждания. В много случаи с детето с увреждане се работи предимно в посока решаване на медицинския проблем. Част от лекарите, учителите и дори родителите на децата не възприемат проблема от социалната му страна и поради това той се разбира само като заболяване. В тази връзка е необходима промяна на мисленето в посока осъзнаване на социалните бариери, които създава увреждането, както и идентифициране на индивидуалните нужди и възможности на децата с увреждания. Съществуват случаи, в които родителите отричат увреждането на децата си и отказват да потърсят специализирана подкрепа при работата с детето. Фактор за отричане на проблема е и недостатъчно адекватното отношение на обществото към лицата с увреждания. Във връзка с това е необходимо да се създаде междуинституционална мрежа за работа с родителите, при която родителите да се стимулират да подкрепят възможностите на децата си.

✓ **ПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА В РИСК** - Данните сочат устойчива тенденция за увеличаване броя на хората с увреждания на територията на община Самоков.

✓ **УЯЗВИМИ ОБЩНОСТИ И ЛИЦА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ** - Етнически общности в неравностойно положение (предимно от ромски произход). В тази

група са включени граждани от ромски произход. Данни за точния брой на ромските общности няма. Необходимо е спрямо тази група да се насочат мерки, стимулиращи мотивацията за образование, квалификация, заетост и повишаване на родителския капацитет и др.

✓ **БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА С НИСКО ОБРАЗОВАНИЕ И ДОХОДИ** - Анализът в община Самоков показва запазване на безработните, около 20% от населението на общината.

Изброените по-горе рискови групи са идентифицирани и в Стратегията за ВОМР на МИГ “Самоков”, която предвижда конкретни приоритети, цели и мерки с които подпомага процеса на социалната интеграция.

Така за решаване на проблемите на рисковите групи Стратегията за ВОМР си поставя **ПРИОРИТЕТ 1: „ХОРАТА - ЧОВЕШКО РАЗВИТИЕ“**, които е планиран да бъде постигнат чрез четири специфични цели, три от които са насочена към определена целева група и потребност:

Специфична цел 1.1. Активиране на безработни лица чрез подобряване на достъпа до заетост, местни инициативи за заетост и подкрепа за мобилността на работната сила: насочена към безработните и неактивни лица на територията на МИГ и удовлетворяване на техните потребности от достъп до заетост - чрез мярка 1.1.1.1 -3 с финансиране от Европейския социален фонд, чрез Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. Очакваните резултати са за повишена квалификация, знания и умения, пригодност за заетост и осигурена възможност за заетост на безработни и неактивни лица.

Специфична цел 1.2. Осигуряване на разнообразни форми за включване на трудоспособното население в учене през целия живот и удовлетворяване изискванията на бизнеса за адекватно квалифицирана работна сила: насочена към заетите лица от специфични целеви групи от територията с констатирани проблеми и потребности - чрез мярка 1.2.1.6 с финансиране от Европейския социален фонд, чрез Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. Тук очакваните резултати са за повишена квалификация, знания и умения на заетите лица, подобро съответствие между потребностите на бизнеса и квалификациите на трудоспособното население.

Специфична цел 1.3. Повишаване качеството на живот на уязвими групи от населението - хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване: насочена към осигуряване на по-добри условия на живот на хора с увреждания и хора над 65 г. от

малките населени места на територията - чрез мярка 1.3.2.3 с финансиране от Европейския социален фонд, чрез Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. От тази мярка се очаква да подобрене обслужване, въведени комплексни услуги - здравни, социални и други, повишено качество на живот и социална интеграция на хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване от селата.

Кам момента на настоящото проучване МИГ „Самоков“ е публикувала една обява и е финансирала един проект в подкрепа на развитието на социалните услуги на територията на МИГ с което е допринесла за подобряване на качеството на живот на част от идентифицираните рискови групи. През месеците – октомври – ноември 2020г. е планирано обявяване и на останалите 3 мерки. Финансираното проектно предложение е с бенефициент Община Самоков и е с наименование: „Обучение и заетост на търсещите работа, неактивни лица и трайно безработни в община Самоков“. Проектът е стартирал през април 2020г. и се очаква да приключи през октомври 2021г. Той цели социално-икономическа интеграция на уязвимите групи чрез създаване на допълнителни възможности на местно ниво за прилагане на иновативни политики и политики чрез активиране на безработни лица след включване в обучение за придобиване на компетентности или професионална квалификация, придобиване на предприемачески умения за подобряване на достъпа до заетост. Изпълнението на проекта допринесе за намаляване на бедността и насърчава социалното включване. Очаква се след реализацията на проекта, той да помогне за разрешаване на проблемите свързани с намаляване на безработицата, преодоляване на негативните тенденции на пазара на труда, инвестиции, ниските качествени характеристики на работната сила. Проектът е на стойност 289 388,00 лв., като се очаква след приключването му да въздейства върху 70 представители на целевите групи сред които са трайно безработни и/или безработни на възраст до 29 и от 29 до 54 години.

Община Самоков, като бенефициент и по оперативните програми през програмен период 2014-2020г. е успяла да разшири и подобри качеството на социалните услуги на територията на МИГ, като в периода от 2015 до 2020г. е реализирала следните проекти:

1. „Корпус за социални услуги за деца от 0 до 7 години от социално уязвими семейства“, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси“. Проекта цели подобряване грижата за деца на възраст от 0 до 7 г. от рискови семейства, като ползват интегрирани социални услуги. Целта на услугите е не само да се подкрепят семействата в отглеждането на децата, но и да се стимулират за по-голяма активност във всички

сфери на живота с цел осигуряване на добра семейна среда за малките деца. Родителите имат възможност за комплексна подкрепа – от изцяло свързана с полагане на грижи за малки деца до консултиране относно възможностите за подобряване на тяхното образование, квалификация, шансове за заетост и т.н. И за двете възрастови групи деца ще се предоставят и услуги по здравно консултиране. Целта е не само да се оказва подкрепа в случай на установено увреждане или пък заболяване, а и да се формира здравна култура за правилно отглеждане на децата, като средство за превенция на здравните рискове. За децата от 3 до 7 г. услугите основно са насочени към интеграция в детските градини и подобряване на училищната готовност. Наред с останалите дейности за групата деца от 3 до 7 г. основните услуги се фокусират върху групова и индивидуална работа с децата и техните семейства. Като за да има пълноценно социално включване ще се работи и с тези деца и родители, които не попадат в рисковите групи по проекта. Изпълнението на проекта дава възможност за създаване на мрежа от интегрирани услуги за ранно детско развитие. Проектът е реализиран на стойност от 558 917,18 лв. като за периода на изпълнение, услугите са предоставени от двама доставчици на социални услуги и са обслужени 615 лица, представители на целевите групи – родители и деца.

2. "Помощ в домашна среда, чрез създаване център за предоставяне на почасови социални услуги". Проектът цели създаването на Център за предоставяне на почасови услуги за социално включване цели, преодоляване на социалната изолация на възрастните хора и на хората с увреждания. В период на изпълнение на проекта са включени 228 възрастни и хора с увреждания в невъзможност от самообслужване над 65г., като социалната услуга е била предоставена от 82 лични асистенти и 77 домашни помощници. Проектът е бил финансиран от ОП „Развитие на човешките ресурси“ на стойност 874 442,97 лв. Под различни форми включително и като делегирана от държавата дейност и чрез предоставяне на средства от Агенцията за хора с увреждания с цел устойчивост услугата продължава да се предоставя и към настоящия момент.

3. „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца, чрез създаване на нови социални услуги - Център за обществена подкрепа и Дневен център за деца с увреждания“. Проектът е приключил през януари 2020г. като са изградени две нови социални услуги, в които ще се предоставя качествена грижа, съобразена с индивидуалните потребности на всеки един потребител. Реализацията на проекта осигурява подходяща и ефективна инфраструктура, при която се предоставят съпътстващи услуги в общността, които заменят институционалния модел на грижа за

деца. С изпълнението на проекта гарантира осигуряване на качествена грижа за децата и младежите, както и на децата с увреждания, като са създадени социални и интегрирани здравно-социални услуги. Проектът включва дейности по строително-ремонтни работи и обзавеждане и е изпълнен на стойност от 431 487,70 лв. като в това число е и съфинансиране от страна на Община Самоков и безвъзмездна финансова помощ от Европейския социален фонд чрез ОП „Развитие на човешките ресурси“. Двете услуги предоставят грижи за децата и образование, като капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование е 194 лица.

4. „Продължаваща подкрепа на деца и семейства в риск в община Самоков“.

Проектът е финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ през януари 2020г. и е в период на изпълнение до декември 2023г. на стойност 1 028 348,40 лв. С неговото изпълнение се цели създаване на нова социална услуга в общността, в която ще се реализират дейности, свързани с превенция на изоставянето, превенция на насилието, отпадане от училище, деинституционализацията и реинтеграцията на деца, обучения в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на децата от резидентната грижа. Предоставянето на социалната услуга цели оказване на комплексна подкрепа на децата в риск и техните семейства, както и създаване на 4 места за спешно настаняване. Проектното предложение е разработено и финансирано в изпълнение на Стратегията за развитие на социалните услуги на територията на община Самоков за периода 2016-2020 г. С реализиране на проектното предложение ще се осъществява насочване и посредничество за преодоляване на проблеми в ежедневието, социална подкрепа в дома на детето и семейството, в т.ч. мобилна работа, грижи за деца, индивидуална психологическа и социална работа, дейности, насочени към предотвратяване на отпадане на децата от училище и подкрепата им в процеса на социализация в училищната среда, организиране и формиране на ателиета за интерактивни занимания по интереси с повишаване на социалните им умения и равнопоставеното включване в социалния живот; обучение и подкрепа за родители, приемни родители и осиновители, както и осигуряване на спешен прием на деца или родители, които полагат грижи за детето в случай на кризисна ситуация. Целеви групи на проекта 14 лица - Децата и младежи, получаващи социални и здравни услуги в общността, след извеждането им от институция и 14 лица- Децата и младежи настанени в институции, обхванати в интервенции за деинституционализация.

5. От месец май 2019 г. до настоящия момент Община Самоков изпълнява и три проекта **„Патронажна грижа на възрастни хора и хора с увреждания в Самоков“**, като всеки надгражда предходния и осигурява устойчивост в създаването на условия за подобряване качеството на живот на хората с увреждания и възрастните хора, включително с хронични заболявания и трайни увреждания, чрез предоставяне на интегрирани здравно-социални услуги в домовете им, което намалява риска от попадане в социална изолация. Услугите се предоставят при съобразяване с индивидуалните потребности на всеки потребител. Услугите се предоставят от медицински специалисти, рехабилитатор и специалист по социална работа и консултиране, които подпомагат потребителите в ежедневието им по изграден модел на патронажни грижи. Услугите се предоставят, като защитават обществен интерес и в отговор на нуждите на населението от превенция на разпространението на COVID-19 като са обслужени 289 лица до август 2020 г. Услугата продължава и към настоящия момент се предоставя на 131 лица. Изпълнението и на трите проекта е финансирано от ОП „Развитие на човешките ресурси“ на стойност 837 791,96 лв.

Анализ на видовете социални услуги предоставени на територията на МИГ

Целта на анализа на социалните услуги е да се оценят възможностите на наличните ресурси и възможностите за качествено им предоставяне и задоволяване на потребностите на населението на МИГ “Самоков”.

На територията на МИГ към месец октомври 2020г. се предлагат следните социални услуги:

№	Наименование на предвидените дейности	Капацитет	Заетост към м. декември 2020г.	Финансиране
1.	Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания - създаване на среда близка до семейната, при която децата ще получават необходимата им грижа за личностно съзряване и изграждане на умения за самостоятелен и независим живот.	14	12	Делегирана държавна дейност
2.	Център за социална рехабилитация и интеграция – осигуряване на рехабилитация и социално- правни консултации, образователни и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване.	40	32	Делегирана държавна дейност
3.	Домашен социален патронаж - доставка на храна по домовете на патрониранията лица, поддръжка на личната хигиена и хигиената в домовете на обслужваните лица, помощ в общуването и осъществяването на социални контакти.	180	156	Община Самоков
4.	Дом за стари хора „Сем. Калинкови” в гр. Самоков и в с. Ковачевци - представлява комплекс от услуги за самотни възрастни хора, които не се в състояние да се обгрижват сами.	120	43	Делегирана държавна дейност
5.	Дом за стари хора в с. Ковачевци представлява комплекс от услуги за самотни възрастни хора, които не се в състояние да се обгрижват сами.	26	22	Делегирана държавна дейност

№	Наименование на предвидените дейности	Капацитет	Заетост към м. декември 2020г.	Финансиране
6.	Топъл обяд в условията на извънредна ситуация -2020 <i>подобряване качеството на живот и задоволяване на потребностите от храна за хора, които не могат да си я осигурят сами.</i>	170	170	Финансира се по Оперативна програма за храни и основно материално подпомагане
7.	„Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и семейства“– <i>предоставянето на социални и интегрирани здравно-социални услуги за деца и семейства и създаване на една нова социална услуга- Център за обществена подкрепа</i>	20	20	ОП „Развитие на човешките ресурси”
8.	Дневен център за деца и младежи с увреждания – <i>предоставя психологическа подкрепа, логопедична, трудотерапевтична, рехабилитационна, медицинска подкрепа (лечебна физкултура), педагогическа и социална подкрепа.</i>	131	131	Делегирана държавна дейност
9.	Целева програма „Патронажна грижа за възрастни хора и хора с увреждания в Самоков“ - <i>предоставяне на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги по домовете.</i>	500	100	ОП „Развитие на човешките ресурси”
10.	Корпус за социални услуги за деца от 0 до 7 години от социално уязвими семейства - <i>предоставяне на подкрепа на децата в ранна детска възраст и техните родители</i>	100	100	ОП „Развитие на човешките ресурси”

Анализът на социалните услуги на територията на МИГ е направен на базата на събраната информация от картите за услуги, подадени от доставчиците на социални услуги и е както следва:

1. „Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания”

Социална услуга е от резидентен тип, която предоставя среда за пълноценно развитие на децата. Предоставя се от Община Самоков, като Държавно делегирана дейност и предлага подходящо място за живеене на децата и поддържане на връзка със значими за тях хора.

Целевите групи са деца на възраст от 7 до 18 годишна възраст с капацитет 14 потребители.

Заетост по целеви групи месечно и средно годишно 12 потребители.

Средствата за издръжка са определени на базата на единния разходен стандарт-Държавно делегирана дейност, като при недостиг, Община Самоков дофинансира дейностите.

2. Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и възрастни

Социална услуга е от резидентен тип. Предоставя от Община Самоков, като Държавно делегирана дейност и има за цел да осигури: - Информиране и консултиране; - Терапия и рехабилитация; - Обучение за придобиване на умения; - Резидентна грижа.

Предоставят се услуги по психологическа подкрепа, логопедична, трудотерапевтична, рехабилитационна, медицинска подкрепа (лечебна физкултура), педагогическа и социална подкрепа. Целевите групи обхващат: деца от 3 до 18 г. и възрастни над 18 г. Капацитета е 40 потребители, като средномесечната и годишна заетост е 80%.

3. Домашен социален патронаж

Социална услуга в общността, представяна от Община Самоков, финансирана със средства от общинския бюджета. Предоставят се услуги по доставка на храна по домовете, поддържане на лична хигиена, закупуване на лекарства и хранителни продукти; заплащане на битови сметки и др. Целева група са хора над 65 годишна

възраст. Капацитета на услугата е 180 потребители, като средно месечно се обслужват 156 лица, а средно годишно 170.

4. Дом за стари хора „Сем. д-р Калинкови” – гр. Самоков

Специализирана институция за възрастни, предоставяна от Община Самоков, като държавно делигирана дейности. Институцията предоставя услуги по задоволяване на потребностите на потребителите от: подслон, ежедневни потребности, здравни потребности, рехабилитационни потребности, занимателни потребности, потребности в свободното време, потребности от контакти със семейство, приятели, близки и др. лица., почистване на спалните и общите помещения, подпомагане при извършване на личния тоалет, при тежко болните изцяло извършване на същия, хранене и къпане на тежко болните, пране и гладене на дрехите и постелочния инвентар на всички потребители, подстригване и бръснене и др.

Целеви групи са възрастни хора на възраст над 65 г. Капацитета е 120 потребители, като месечно се обслужват 43 лица, а следно годишно 37.

5. Дом за стари хора - село Ковачевци, община Самоков

Специализирана институция, предоставяща комплекс от социални услуги на лица, навършили възрастта за придобиване на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Услугата се предоставя от Община Самоков, като предлага осигурени помещения за битови нужди, храна, съдействие за снабдяване с лекарства, консумативи, социални контакти, ежедневно хигиенизиране.

Целеви групи са лица над 65 годишна възраст. Капацитета на специализираната институция за възрастни е 26 лица, като месечно заетостта е 22 потребители, а средно годишно 24. Услугата се финансира като държавно делигирана дейност.

6. Целева програма „Топъл обяд в условията на извънредна ситуация -2020“

Социална услуга в общността, предоставяна в продължение на 10 години, като към настоящия момент се предоставя, като услуга в условията на обявената извънредна ситуация, произтичаща от необходимостта от ограничаване на разпространението на COVID -19. Услугата се предоставя от Община Самоков, чрез Домашен социален

патронаж и включва доставка на топъл обяд на 170 лица в неравностойно социално положение които са в затруднение да осигурят сами прехраната си.

Целеви групи са:

- Лица с ниски доходи, под линията на бедност, определена за страната, за времето, в което са поставени под задължителна карантина;
- Уязвими лица, в това число и възрастни над 65 години, без доходи или с доход под линията на бедност, определена за страната, които живеят сами и нямат близки, които да се грижат за тях и в условията на извънредното положение, обявено за страната не са в състояние да си осигурят прехраната;
- Лица, които поради възрастта си, поради трайно увреждане или в резултат от заболяване не могат да се самообслужват и не могат да осигурят сами или с помощта на близките си своите ежедневни потребности от храна;

Капацитет на услугата е 170 потребители, като месечно и годишно се предоставя при пълна заетост. Услугата се финансира със средства от държавния бюджет, чрез ОП „Храни“

7. Продължаваща подкрепа на деца и семейства в риск в община Самоков.

Социална услуга в общността, предоставяна от Община Самоков. Услугата включва продължаване подкрепата на процеса на деинституционализация на грижите за деца, настанени в домовете за деца, лишени от родителска грижа и закриване на тези институции. Създаване на устойчив модел за предоставяне на подкрепящи комплексни услуги, насочени към деца и младежи в риск, включително с увреждания и техните семейства. Оказване на комплексна подкрепа на децата в риск и техните семейства, чрез прилагане на индивидуални и групови подходи и техники за разширяване на социалните умения и превенция на социалното изключване. Предоставя се подкрепа на децата в ранна детска възраст и техните родители, с която се подобрява достъпа до специалисти, формиране на родителските умения, подобряване на семейната среда, повишаване на училищната готовност на децата за включване в образователната система, както и предотвратяване на настаняването на деца в специализирани институции. Целеви групи са децата в риск и техните родители на възраст между 0 и 7 години. Капацитета на услугата е 100 лица, като месечно и годишно се предоставя при пълен капацитет.

Услугата се финансира със средства по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

8. Дневен център за деца и младежи с увреждания

1. Дневният център за деца и младежи с увреждания предоставя комплекс от услуги за стимулиране развитието на децата и младежите, осигуряване на цялостна грижа за тях през деня, задоволяване на техните образователни потребности, двигателна и логопедична рехабилитация, организация на свободното време и др. Услугата се предоставя от Община Самоков.

Целеви групи са деца от 3г. до 18г. и младежи от 18г. до 35г. Капацитета е 20 потребители, като целогодишно работи при пълна заетост. На потребителите се предоставя Психологическа подкрепа, логопедична, трудотерапевтична, рехабилитационна, медицинска подкрепа (лечебна физкултура), педагогическа и социална подкрепа.

Услугата се финансира, като делегирана от държавна дейност.

9. Целева програма „Патронажна грижа за възрастни хора и хора с увреждания в Самоков“

Социална услуга в общността, която включва предоставяне на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги по домовете. Услугата се предоставя от Община Самоков, като целеви групи са хора с увреждания, лица с хронични заболявания и възрастни хора над 65 години. Услугата се предоставя целогодишно при пълен капацитет от 131 потребители.

Финансира се със средства по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020.

10. Корпус за социални услуги за деца от 0 до 7 години от социално уязвими семейства

Социална услуга в общността, предоставяна от Община Самоков в подкрепа на децата в ранна детска възраст и техните родители. Предоставянето на услугата подобрява достъпа до здравни грижи, формиране на родителските умения, подобряване на семейната среда, повишаване на училищната готовност на децата за включване в

образователната система, както и предотвратяване на настаняването на деца в специализирани институции.

Предоставяните услуги са насочени към:

1. Повишаване на родителския капацитет на настоящи и бъдещи рискови семейства в отглеждането на децата и тяхното подпомагане с цел осигуряване на една по-добра семейна среда.

2. Подобряване грижата за здравето на деца от рискови семейства и деца с увреждания.

3. Подобряване на достъпа до здравни и други социални услуги за семействата в риск и техните деца.

4. Подобряване на социалната интеграция и предучилищната подготовка на децата в риск на възраст от 0 до 7 години.

Целеви групи са деца в риск на възраст между 0 и 7 години и техните родители. Капацитета е 500 деца и родители, като месечно се обслужват 100 потребители, а годишно 120.

Услугата се финансира със средства по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014-2020“.

Резултати от проведено анкетно проучване

За целите на настоящия анализ бе проведено анкетно проучване, което бе направено в два аспекта:

Първият насочен към проучване на наличните и действащи социални услуги на територията на МИГ “Самоков”, като за целта бе разпространена „Карта на социална услуга“, която бе адресирана до ръководителите и/или управляващи социалните услуги.

Бяха получени 10 карти от действащи услуги, което отговаря и на броя действащи услуги подадени от администрацията на община Самоков.

Втория аспект на проучването бе насочен към потребителите на социални услуги на територията на МИГ. Предвид анализа на капацитета на всяка от социалните услуги, при пълен капацитет, услугите следва да обслужват 1301 потребители, като към настоящия момент заетостта е 786 потребители.

Във връзка с горното и съобразно получената информация на действащите услуги бяха разпространени 100 анкетни карти, като получените и обработени за целите на анализа са 33, което представлява приблизително 4,19 % от ползвателите на услугите на територията на МИГ.

Настоящото проучване се извърши при условията на обявена епидемиологична обстановка във връзка с разпространението на Ковид 19 и предвид мерките за ограничаване на заразата, бе ограничена възможността за достигане до по-голям брой реципиенти, съответно направените анализи са направени на база получените отговори на потребители предимно на социални услуги имащи институционален характер.

От получената и анализирана информация от картата на социалните услуги се очертават следните резултати:

1. На територията на МИГ се предоставят предимно услуги в общността, които са широкообхватни както по отношение на предоставените пакети от социални услуги, така и по възрастова граница на потребители, като обхващат всички идентифицирани рискови групи.
2. За по рисковите групи от населението, като лица с увреждания, както и възрастни хора са разкрити специализирани институции, като Домове за стари хора и Центрове за настаняване от семеен тип. Този факт определя всеобхватност на социалната грижа и задоволяване максимално потребностите на рисковите групи население на територията на МИГ.
3. Прави впечатление, че доставчик на услугите е община Самоков, като не се използва вече утвърдената на много места практика услугите да бъдат отдавани на външни доставчици или да бъдат управлявани под формата на публично- частни партньорства.
4. Преобладаващо капацитета на услугите е запълнен целогодишно, този факт показва значителен интерес към услугите и определя тяхната необходимост. Прави впечатление, че само две от услугите имат по- ниска годишна заетост от капацитетната, а именно услугите предоставяни от Дом за стари хора „Сем.

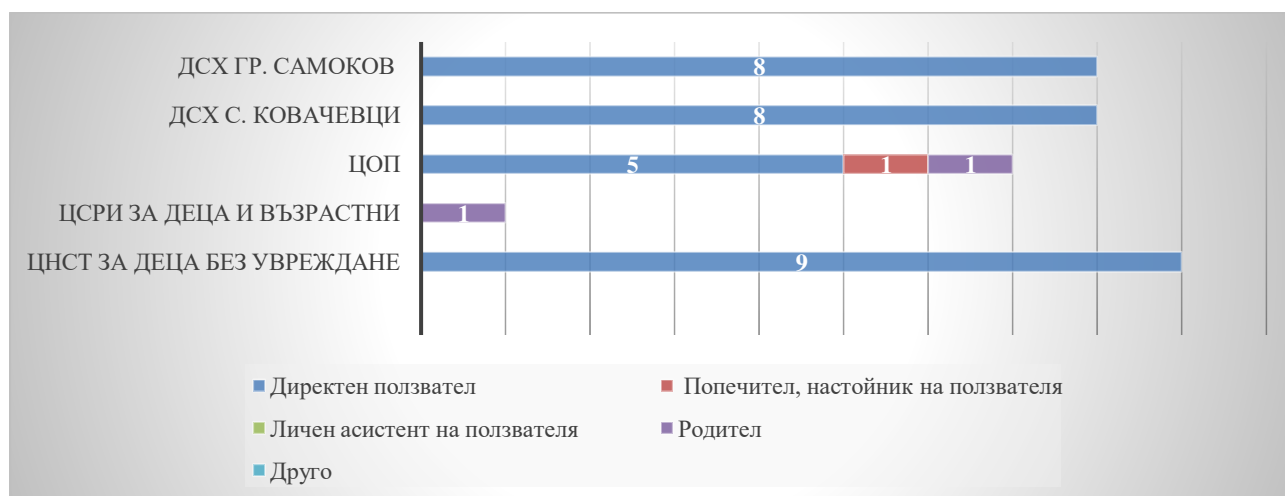
Калинкови” и Корпус за социални услуги за деца от 0 до 7 години от социално уязвими семейства, но този факт дава възможност за реакция при кризисни ситуации и не би могло да се счита, че капацитета не зает поради лошо качество на предоставяните услуги.

5. По отношение на източниците на финансиране, прави впечатление, че значителна част от тях се финансират, като делегирани от държавата дейности с източник Държавния бюджет на Република България. Ръководителите на услугите в по-голямата си част определят размера на бюджета с който разполагат за качествено предоставяне на услугите, като достатъчен, при разумно управление.
6. Всички услуги са ресурсно обезпечени с необходимата материална и техническа база и обучен персонал. От подобряване на условията се нуждаят само двете специализирани институционални услуги за възрастни хора.
7. По отношение на устойчивостта и потенциала за бъдещо развитие на услугите се констатира, че преобладаващата част от услугите са разкрити в резултат на реализирани проекти, финансирани със средства по оперативните програми 2014-2020, за които има постигната устойчивост, като продължават да бъдат предоставяни, като финансирани от държавата дейност и за тях се констатира наличие на устойчивост и утвърждаване, като необходими за задоволяване на потребностите на рисковите групи население на територията на МИГ “Самоков”.
8. Не се идентифицира необходимост от надграждане, доразвиване или разкриване на нови услуги.

Анализ на качеството на социалните услуги на територията на МИГ “САМОКОВ”

Анализа на качеството на социалните услуги на територията на МИГ “Самоков” е изготвен на база обработка на получените анкетни карти между произволно избрани потребители на социалните услуги на територията.

От профила на анкетираните е видно, че са обхванати потребители от пет от предлаганите социални услуги на територията на МИГ “Самоков”:

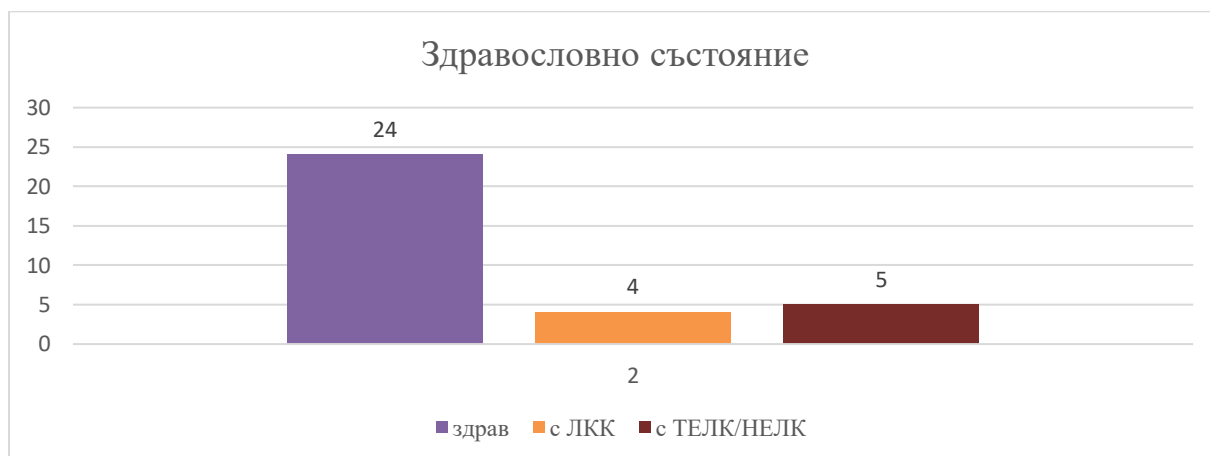

От анкетираните най- много са директните ползватели, което показва обективно мнение за достъпността, ефективността и качеството на социалните услуги, предлагани на територията на МИГ “Самоков”. Въпреки, че не са представени всички социални услуги, предоставяни на територията на МИГ, съществува представителност на услугите предоставяни в специализирани институции, както за деца така и за възрастни, обхванати са и представители на услугите предоставяни в общността, макар и техния брой да е значително по- малък.

По отношение на разпределението по социални групи от приложената диаграма е видно, че са обхванати всички групи.

По отношение на здравословното състояние на потребителите, се констатира в съответствието и с профила на ползвателите на услугите, че преобладават лицата с ТЕЛК/НЕЛК, като някои от анкетираните не са посочили здравословното си състояние.

По отношение на половото разпределение на анкетираните, то е както следва: 11 мъже и 22 жени.

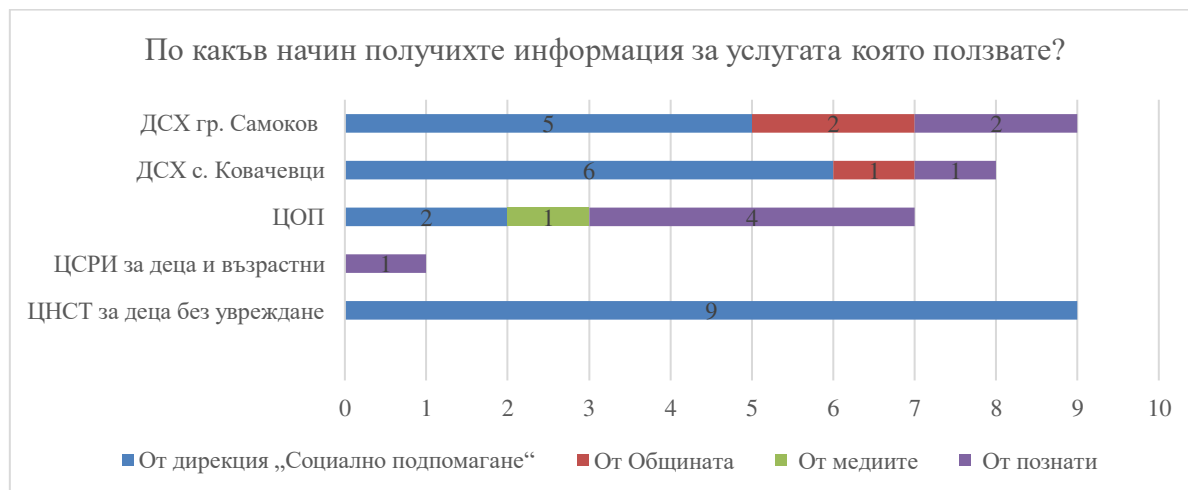
В анкетното проучване, съгласно получените анкетни карти са се включили потребители на възраст от 12 до 87 години. Разпределението им е както следва: е 11 под трудоспособна възраст, в трудоспособна възраст 6 и над трудоспособна възраст 15 потребители.

Резултати от анкетното проучване дава основание да бъдат обобщени и анализирани следните данни по отношение на качеството на предоставените социални услуги:

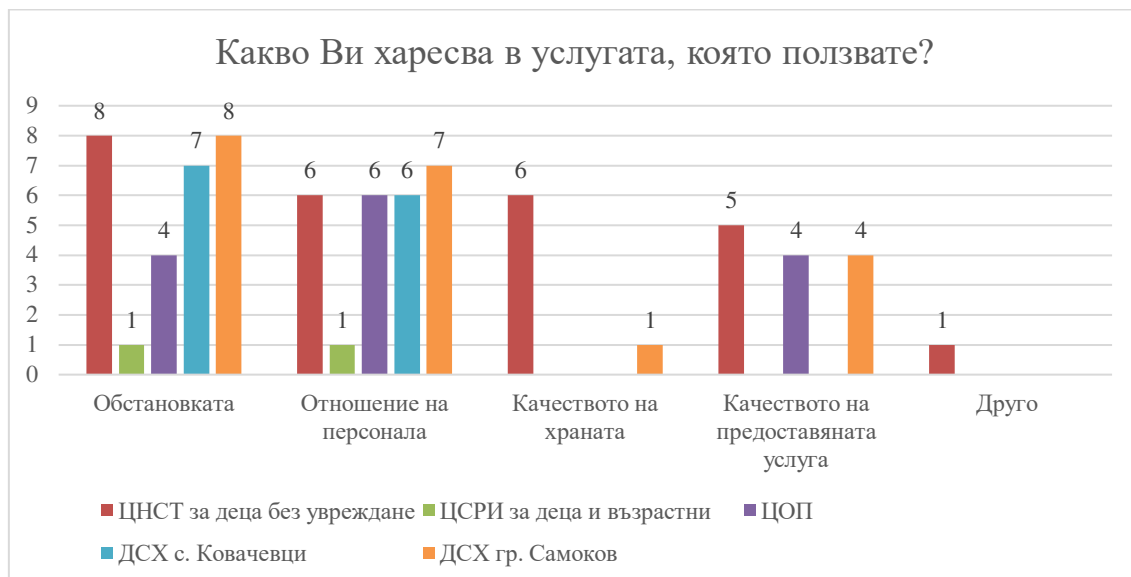
По отношение на периода от който потребителите ползват услугата диапазона е от 1 месец до 11 години. Преобладаващите отговори са на потребители ползващи услугата повече от 1 година или 26 -ма от анкетираните. 7 са тези които са посочили, че ползват услуги под година, като прави впечатление, че значителна част от потребителите ползват услуги от откриване на дейностите по социалните услуги. Разпределението по продължителност на ползване на услуги от анкетираните е представено в следващата таблица:

От колко време ползвате услугата?	Години/месеци
ЦНСТ за деца без увреждане	6г., 5г., 4г., 6г., 5г., 1г., 3г., 2г., 2г.
ЦСРИ за деца и възрастни	8г.
ЦОП	1г., 2 м., 1 м., 3м., 3м., 2 м., 3 м.
ДСХ с. Ковачевци	6г., 5г., 5г., 1г., 8г., 1г., 11г., 4г.,

По отношение на това, от къде потребителите са получили информация за услугата прави впечатление, че институциите отговорни за предоставянето на социалните услуги, а именно Дирекция „Социално подпомагане“ и общината имат най-голяма роля при информиране на населението и съответно ангажимент да подпомагат нуждаещите се в рискови групи. Този факт, показва и добра работа на двете институции. Значителен е броят на лицата – 8 от всички анкетирани, които са посочили че имат информация от познати, което пък от своя страна е показателно, за добрата информираност сред населението за наличието на социални услуги на територията на МИГ, както и познаването на конкретните услуги сред населението.

От съществен интерес са отговорите на респондентите по отношение на следващите въпроси, а именно: **„Какво Ви харесва в услугата, която ползвате?“** обработката на анкетните данни показва следните резултати:

От представените данни е видно, че като цяло потребителите са най-доволни от обстановката в която се предоставят услугите, следвани то отношението на персонала и качеството на предоставяната услуга.

Отговор на въпроса „**Какво не Ви харесва?**“ са дали 13 от всичките 33 анкетирани, които са ползватели на услугите в пет от петте представени социални услуги. От представените отговори в следващата таблица е видно, че отговорите насочени не биха могли да бъдат отнесени към качеството на предоставените услуги, а по скоро се основават на изградени вече личностни отношения. Това от своя страна пък е основание да покаже, че потребителите показват задоволяване на нуждите и потребностите, което е добър атестат по отношение на качеството на предоставяните услуги.

Какво не Ви харесва?	Отговори
ЦНСТ за деца без увреждане	правилата в ЦНСТ без увреждания - 2 потребители и държанието на някой госпожи -1 потребител
ЦСРИ	не всеки ден има бус
ДСХ с. Ковачевци	качеството на храната - 4 потребители, никъде не можем да си пазаруваме продукти без маска и ръкавици, храната и отоплението
ДСХ гр. Самоков	клюки и сплетни, отношението между ползвателите, разнообразието на храната, не спазване на правилата от домакущите

Анкетираните, дават и своите препоръки за **подобряване качеството на услугата, която ползват**, като те са ограничени до следните цитирани отговори:

ЦНСТ за деца без увреждане:	„да има по хубава храна и да се държат по добре с децата“ - 2 потребители „да се държат с нас като с възрастни хора“ - 2 потребители
ЦСРИ за деца и възрастни:	„да се правят по чести обучения на персонала относно съвременните методи на работа с деца и младежи със забавено развитие“
ДСХ с. Ковачевци:	„да се подобри качеството на храната“, „лекаря да обсъжда здравословните ни проблеми“
ДСХ гр. Самоков:	„ползвателите да се настаняват по интереси и възпитание“, „да се правят на полугодие изследвания“, „да се контролират взаимоотношенията между домакущите“, „провеждане на събирания и беседи за възрастовите проблеми на старите хора“

На анкетираните бе зададен и въпроса „**Какви други услуги бихте искали да ползвате?**“, при което се получиха следните отговори само от две от услугите те са представени в следващата таблица:

Какви други услуги бихте искали да ползвате?	ОТГОВОРИ
ЦНСТ за деца без увреждане	ЦОП - 1 потребител, психолог - 1 потребител
ДСХ гр. Самоков	плуване, лични телевизори с разнообразни програми, посещения на културни събития с организиран транспорт

От така дадените отговори е видно, че желаните услуги от потребителите ползващи услугите в ЦНСТ са налични на територията на МИГ, а по отношение на желанията на потребителите в Дома за стари хора в гр. Самоков са насочени изцяло към организиране на ежедневието им институцията и е въпрос на организация от страна ръководството на дома.

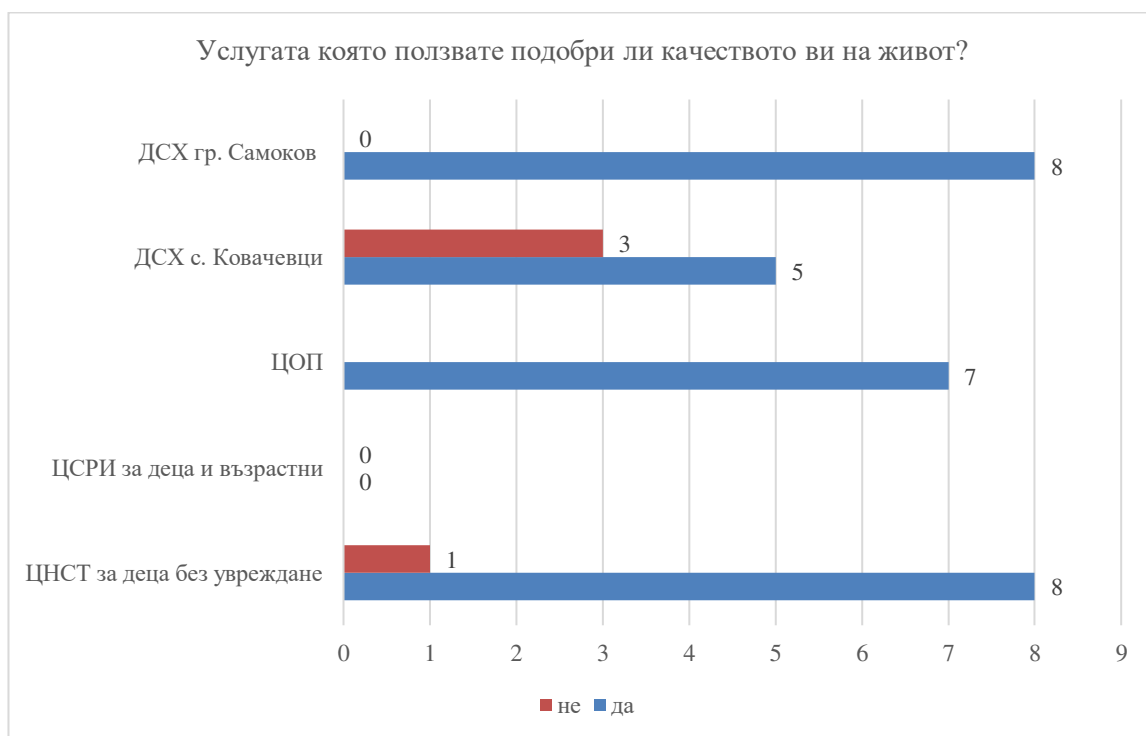
Интерес за настоящия анализ, представляват получените отговори на следните въпроси „**Считате ли, че социалните услуги на територията на МИГ “Самоков”, са**

достъпни и ефективни и задоволяват в максимална степен нуждите на жителите на територията?“

Считате ли, че социалните услуги на територията на МИГ “Самоков”, са достъпни и ефективни и задоволяват в максимална степен нуждите на жителите на територията?	да	не	мотиви
ЦНСТ за деца без увреждане	9	0	-
ЦСРИ за деца и възрастни	1	0	задоволяват нуждите на моето дете и на мен
ЦОП	7	0	-
ДСХ с. Ковачевци	5	3	-
ДСХ гр. Самоков	3	2	-

От представените данни е видно, че 25 или 75 % от анкетираните смятат, че предоставяните услуги на територията на МИГ “Самоков” са достъпни и ефективни и задоволяват в максимална степен нуждите на жителите на територията и само 5 потребители са дали отговор „не“. За съжаление анкетираните не са се възползвали от възможността да мотивират дадените си отговори, с което ограничават възможността за качествено анализиране и формиране на изводи и препоръки.

Отговорите на въпроса: „**Услугата която ползвате подобри ли качеството ви на живот?**“ е съществен по отношение не само по отношение на качеството на предоставените услуги, но дава и оценка за това до колко услугите които се предоставят подобряват качеството на живот на ползвателите. Резултатите са следните:

Част от анкетираните, са мотивирали и отговорите си като са споделили следното:

ЦНСТ за деца без увреждане:

„не - заради правилата в ЦНСТ“, „да - добро отношение и спокоен живот“

ЦСРИ за деца и възрастни:

„За детето да, за мен не защото често ми се налага да излизам от работа за да водя или вземам детето“

ДСХ гр. Самоков:

„подобрява качеството на живот и намалява чувството за самота и изолация“, „усещат се полаганите грижи“- споделено от 2 потребители, „по често да ни посещават от кметството за разнообразие на домакущите“, „спасих се от тревоги за живота и имота си“

Изводи и препоръки

Резултатите от настоящия анализ дават основание да бъдат направени следните изводи:

Ефективност на услугите с оглед постигнатите резултати по отношение на качеството на предоставяните услуги на територията на МИГ “Самоков” е обща удовлетвореност на потребителите и техните семейства.

Услугите постигат и ефикасност с оглед вложените ресурс. Прави впечатление привличането на допълнителни финансови средства, чрез кандидатстване по Оперативни и Национални програми и разширяване на дейностите предоставяне по отделните услуги. Услугите са обезпечени не само финансово, но разполагат и с необходимата, материална и техническа база, както и обучен персонал.

Изключително добро впечатление прави добрата оценката на потребителите по отношение на отговорните институции, като Община и Дирекция „Социално подпомагане“ и работещи в социалната сфера.

Ръководителите на отделните услуги имат виждане за развитие и надграждане на съществуващите услуги, което определя и наличието на механизми за усъвършенстване и устойчивост.

Стратегията на ВОМР на МИГ “Самоков”, има съществен принос по отношение на продължаване и надграждане на съществуващите услуги с реализираната вече финансова подкрепа на един проект на Община Самоков.

Обобщение

Във връзка с горното и предвид целите на настоящия анализ, може да бъде направено заключението, че социалните услуги на територията на МИГ “Самоков” са достъпни за жителите на територията, постигат ефективност и качеството. Текущото състояние на предоставяните социални услуги на територията на МИГ по вид и качеството задоволява нуждите на идентифицираните рискови групи.

По отношение на потенциала за развитие, може да бъде помислено за възможността за навлизане на гражданските организации като доставчици на социални услуги. Това са организации на хората, те дават най-адекватното решение на проблеми, защото са част от общността и ги води мисията – често са родителски организации, защитни и пр. Могат да осигуряват допълнително подкрепа и ресурси и така да направят услугите по-качествени и за повече хора. Често тези организации допълнително обучават персонала, правят кампании за набиране на подкрепа и др. Гъвкави са и осигуряват по-лесен достъп на потребителя в сравнение с държавните структури – по-лесно управляват процесите си, осигуряват подкрепа на терен. Търсят дългосрочно решение – водят се от мисиите си и за тях по-големият успех е да постигнат трайно решение за човека. Например: човекът с увреждане не за цял живот да прави картички, а в резултат на подкрепата да си намери работа на първичния пазар на труда или децата да се образуват, младежите да придобият умения за самостоятелност и др. Това е застъпено и в новия Закон за социални услуги и една възможност да се постигне максимално задоволяване на потребностите на населението на територията на МИГ от различни по вид социални услуги.